

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชน กรณีศึกษาชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชนในชุมชนขยายผลเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชนในชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้กับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชนในชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และได้กำหนดขนาดประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 235 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลได้เพียง 200 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 85.1 และวิเคราะห์ผลทางสถิติคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควร์ ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป นับถือศาสนาพุทธ มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรืออนุปริญญา ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว และเป็นหัวหน้าครอบครัว/คู่สมรสของหัวหน้าครอบครัว มีอาชีพรับจ้าง/พนักงานบริษัท มีรายได้ต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท โดยมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 18,487.04 บาท และมีผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยที่สุดเท่ากับ 300 บาท และมีผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนมากที่สุดเท่ากับ 360,000 บาท

2. ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และเมื่อพิจารณาออกเป็น

ด้านต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากในแต่ละด้าน กล่าวคือ

ด้านองค์ประกอบความมีภูมิคุ้มกันที่ดี กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ว่าการวางแผนชีวิตถือเป็นภูมิคุ้มกันในตัว รองลงมาคือ การใช้สติเพื่อเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์เป็น การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี การมีภูมิคุ้มกันในตัวทำให้การดำเนินชีวิตประสบผลสำเร็จ และการมี ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือ การคาดการณ์ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ด้านความหมาย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ว่าการพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันในตัว รองลงมาคือ การดำเนินชีวิตตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องอาศัยความรู้คู่คุณธรรม และการดำเนินชีวิตทางสายกลางถือเป็น เศรษฐกิจพอเพียง

ด้านองค์ประกอบความรอบรู้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ว่าการใช้ความรู้วางแผน ในทุกขั้นตอนเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ การดำเนินชีวิตตาม แนวเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการนำความรู้มาใช้เชื่อมโยงกับประสบการณ์ชีวิต และการนำความรู้มา ใช้พิจารณาอย่างรอบด้านก่อนลงมือปฏิบัติเป็นการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านองค์ประกอบความมีคุณธรรม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ว่าการประกอบ อาชีพการงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแนวทางหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ เมื่อมี ปัญหาอุปสรรคผู้ที่ดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงจะแก้ปัญหาด้วยความมานะอดทน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่บุคคลรอบข้างเป็นการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง และศาสนาเป็นหลัก สำคัญในการดำเนินชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง

ด้านประโยชน์ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ว่าการใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงชุมชน ทำให้เกิดการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน รองลงมาคือ การใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ บุคคลและครอบครัวมีเวลาให้กันและกันมากขึ้น และการใช้ชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ปัญหา อาชญากรรมในชุมชนลดลง

ด้านองค์ประกอบความพอประมาณ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ว่าการทำสิ่งใด จะต้องคำนึงถึงสาเหตุปัจจัยอันเป็นที่มาของเรื่องนั้น รองลงมาคือ การดำเนินชีวิตด้วย ความพอประมาณเป็นการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

ด้านองค์ประกอบความมีเหตุผล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ว่าการคิดอย่าง รอบด้านก่อนการตัดสินใจทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดถือเป็นการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมาคือ การใช้หลักเหตุผลก่อนการตัดสินใจคือการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

3. ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก และเมื่อพิจารณาออกเป็นด้านต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากในแต่ละด้าน กล่าวคือ ด้านร่างกายและจิตใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ

ด้านร่างกายและจิตใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการดำเนินชีวิตด้วยความอดทนเพราะรู้ว่าปัญหาทุกอย่างสามารถแก้ไขได้ มากกว่าเรื่องอื่นๆ รองลงมาคือ การใช้ชีวิตโดยไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุข เช่น ยาเสพติด การพนัน เมื่อครอบครัวประสบปัญหา สมาชิกในครอบครัวจะไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา

ด้านสังคม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการมีส่วนร่วมเสียสละแรงกายในการบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน มากกว่าเรื่องอื่นๆ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประกอบศาสนกิจของชุมชน การช่วยเหลือผู้เดือดร้อนในชุมชนโดยการบริจาค ทำบุญด้วยเงินหรือสิ่งของตามฐานะ

ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการตรวจสอบดูแลเครื่องใช้ไฟฟ้าให้อยู่ในสภาพดีสม่ำเสมอ มากกว่าเรื่องอื่นๆ รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการปลูกต้นไม้ทั้งในบ้านและในชุมชน การตรวจเช็คบำรุงรักษาเครื่องยนต์ของรถยนต์/รถจักรยานยนต์ให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอเพื่อลดมลพิษ

ด้านเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วยการซื้อข้าวของเครื่องใช้ในราคาที่เหมาะสมแก่ฐานะ มากกว่าเรื่องอื่นๆ รองลงมาคือ การนิยม “กินของไทย ใช้ของไทย” การวางแผนใช้จ่ายกับสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตก่อน เช่น ค่าอาหาร ค่าไฟฟ้า น้ำประปา

4. ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า อายุ ศาสนา สถานภาพสมรส สถานภาพในครอบครัว อาชีพหลัก และ

รายได้ต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนเพศ และระดับการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

5. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านร่างกายและจิตใจ และด้านสังคม ส่วนระดับการปฏิบัติตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านเศรษฐกิจและด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของคณะทำงานแผนชีวิตชุมชน กรณีศึกษาชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ภาครัฐควรส่งเสริมและเผยแพร่ตัวอย่างที่นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตและประสบความสำเร็จทั้งในเขตเมืองและเขตชนบท เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้นำแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคมต่อไป

2. ภาครัฐควรส่งเสริมให้คณะทำงานแผนชีวิตชุมชน ซึ่งมีความรู้และมีการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงได้มีการประสานเชื่อมโยงกับกลุ่มหรือบุคคลที่มีการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสานเครือข่ายในการจัดกิจกรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และขยายผลสู่ชุมชนต่างๆ ในกรุงเทพมหานครต่อไป

3. ภาครัฐควรส่งเสริมให้คณะทำงานแผนชีวิตชุมชน เป็นตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมในการดำเนินชีวิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงแก่ประชาชนในชุมชนขยายผลกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีตัวอย่างของผู้ที่ดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงและเกิดความรู้ความเข้าใจ และความตระหนัก จนสามารถนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม

4. ภาครัฐควรสนับสนุนให้ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในแต่ละชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชีวิตชุมชน ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันจากการปฏิบัติเพื่อตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบแนวคิดและพื้นฐานในการดำเนินชีวิตควบคู่กับการเรียนรู้ร่วมกัน

5. ภาครัฐควรมีการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่คณะทำงานแผนชีวิตชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อสรุปบทเรียนจากกิจกรรม/หรือตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมจากบุคคลตัวอย่างที่ดำเนินชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยชี้ให้เห็นปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินชีวิตที่พอเพียง และนำไปขยายผลผ่านคณะทำงานสู่ประชาชนในชุมชนเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างประชาชนในชุมชนขยายผลในเขตกรุงเทพมหานครกับชุมชนอื่นๆ

2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ของแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับดัชนีชี้วัดความสุขมวลรวมของประเทศ

3. ควรมีการศึกษาเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในแง่มุมต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ เช่น แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงกับความผิชอบต่อสังคม หรือปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนที่ดำเนินชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น